

ZOC IMA REŠITEV ZA VSE IN VSAKOGAR

SV ima na Vrhniki organizacijsko enoto, kjer se stekajo vse informacije in najde rešitev za vse in vsakogar. Če kje gori ali je treba na pomoč v gorah, so tam zaposleni med prvimi, ki to vedo in prvi tudi odidejo na pomoč. Poskrbijo za vse potrebno na mednarodnih operacijah in misijah. O novostih in priložnostih centra nam je več predstavil njegov poveljnik brigadir Milan Obreza.

Združeni operativni center (ZOC) je bil pred preoblikovanjem SV organizacijsko umeščen v Poveljstvo sil SV. Kaj se je s preoblikovanjem spremenilo in kaj so ključne naloge in poslanstvo ZOC-a?

Nalog je veliko, so zelo raznovrstne, predvsem pa dinamične. ZOC je po preoblikovanju neposredno podrejen načelniku GŠ SV. Z dežurno izmeno neprekinjeno spremlja situacijo in zagotavlja pretok informaciji ter vodenje dodeljenih vojaških zmogljivosti. Predstavlja osrednjo točko pretoka informacij za vse vrste informacij, poročil in ukazov med strateško, operativno in taktično ravno. Redno zagotavlja situacijske informacije in drugo ustrezno podatkovno podporo vodstvu SV in MO.

Ključne naloge ZOC-a so spremljanje situacije na kopnem, morju in v zraku, poveljevanje s takojšnjimi odzivnimi silami doma in med kontingenti (misijami) SV v tujini, vodenje delovanja angažiranih sil SV v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter pri drugih oblikah kriznega odzivanja.

ZOC predstavlja jedro za organizacijo operativnega poveljevanja, zagotavlja podporo poveljevanju na strateški ravni in zagotavlja in načrtuje strateške in operativne premike.

Upravljate tudi s silami, ki se lahko vključijo v različne dejavnosti na področju zaščite in reševanja. Kako to upravljanje deluje v praksi in kakšne so izkušnje?

Letos smo se še posebej pripravili na ZOC ima veliko vlogo v primeru naravnih in drugih nesreč, do katerih na žalost dokaj redno prihaja v Sloveniji. ZOC je s strani SV tisti organ, ki vodi, koordinira uporabo različnih kapacitet in enot SV, ki se lahko v določenih primerih uporabijo za zaščito ali odpravljanje posledic. Slovenska vojska namreč zagotavlja usposobljene sile za pomoč v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter pri drugih oblikah kriznega odzivanja, ki so lahko angažirane v relativno kratkem času. V tem kontekstu je bil ZOC tisti, ki je vodil dejavnosti SV pri odpravljanju posledic zadnjih katastrofalnih poplav v letu 2012, kjer je sodelovalo približno 1500 pripadnikov SV in veliko tehnike, predvsem vozil in strojev. Letos pa je ZOC vodil in koordiniral uporabo helikopterjev SV pri gašenju požarov na Krasu, Gorenjskem in Štajerskem. Ostale enote SV so sicer tiste, ki usposablja in pripravljajo načrte in kapacitete za pomoč v primeru teh nesreč, ZOC pa je tisti, ki v primeru nesreč dejavnosti reševanja s strani SV vodi. Lahko rečem, da

šenje požarov na Krasu, v Savinjski dolini in Poljski dolini. Posebej je treba poudariti, da SV in Policija s svojimi helikopterji izvajata tudi med-bolnišnične prevoze, kjer prizadeti državljani dobijo najhitrejšo možno strokovno medicinsko oskrbo in jim je s tem pogostokrat rešeno ogroženo življenje. S helikopterji SV smo v letošnjem letu izvedli tudi dva bolnišnična prevoza iz tujine v Klinični center v Ljubljani. Na ta način sta bila dva naša državljana, katerih življenje je bilo ogroženo, deležna ustrezne medicinske oskrbe, ki jima v tujini ne bi bila zagotovljena.

Ena izmed vaših nalog je tudi spremljanje položaja v zračnem prostoru. Kako ta dejavnost poteka in kakšni so postopki?

Nadzor in kontrola zračnega prostora Republike Slovenije je ena od osnovnih nalog 16. CNKZP (enote za nadzor in kontrolno zračnega prostora). Ta enota je del NATO-vega integriranega sistema zračne in balistične obrambe. Sistem je za svoje delovanje podprt z ustreznimi stalnimi poveljniškimi mesti ter ustreznim številom NATO-vih lovsko-prestrezniških letal v visoki stopnji pripravljenosti, ki se odzivajo na vsako obliko potencialnega vojaškega ogrožanja zračnega prostora R Slovenije. V ZOC-u imamo opremo in kader za spremljanje položaja v zračnem prostoru ter ustrezne povezave z najvišjim vojaškim in političnim vrhom v primeru posredovanja na cilje v zračnem prostoru. Ta kader, oprema in povezave omogočajo ZOC-u spremljanje, nadzor, kot tudi morebitno angažiranje v zračnem prostoru RS.

Angažiranje in odzivanje NATO-vih lo-

smo v tem smislu tudi strokovno dobro pripravljeni in temu izzivu primerno organizirani. Ta sistem je utečen in je odziven ter SV je vedno v pripravljenosti z ljudmi in s tehniko, da na zahtevo ZIR nudi takojšnji odziv. Tudi v tem smislu ima SV na državni in regijski ravni organiziranja zaščite in reševanja imenovane častnike za povezavo, ki skrbijo za takojšen pretok informacij in zahtev na relaciji SV – civilna zaščita. Sistem deluje in je na žalost kar nekajkrat že bil preverjan tudi v praksi.

Aktivno spremljate uporabo helikopterjev SV za potrebe nujenja nujne medicinske pomoči in sodelovanja pri reševanju v gorah. Kako te dejavnosti potekajo in kakšna je vaša vloga v njih?

V silah, ki so pripravljene za takojšnje delovanje, imamo tudi dva helikopterja, ki sta v 15 minut in v 2-urni odzivnosti.

Center za obveščanje Republike Slovenije (CORS) je tisti, ki posreduje zahtevo za aktiviranje helikopterske ekipe, vodja dežurne izmene ZOC pa sprejme odločitev. Pri vključevanju helikopterskih ekip se SV izmenjuje s Policijo. CORS upošteva načelo sorazmernosti in skladno s tem zaprosila posreduje vojski in Policiji. Dežurna helikopterska ekipa ima v svoji sestavi enega zdravnika in reševalca. V letošnjem letu je dežurna posadka 151. helikopterske eskadrilje posredovala v 150 primerih, 83-krat pri reševanju v gorah, 52-krat je nudila nujno medicinsko pomoč, 15-krat sodelovala pri gašenju požara in prepeljala 140 poškodovanih in obolelih, pri čemer je naletela 240 ur. V primeru večjih nesreč, požarov ali drugih potreb pa SV da na razpolago za ZIR vse razpoložljive helikopterje in tudi letala. Tak primer je bil letos poleti, ko je bilo treba angažirati več helikopterjev za ga-

vsako-prestrezniških letal na nevarnost v zračnem prostoru RS se preverja skozi vojaške vaje, ki so najmanj dvakrat letno. Trening odzivnosti celotnega sistema nadzora in kontrole zračnega prostora s pomočjo vadbenih lovsko-prestrezniških nalog se izvaja večkrat mesečno.

Vaša karierna pot je zelo dinamična in imate veliko različnih izkušenj. Vtis je, da so vaši največji dosežki na področju organiziranja novih projektov, kot je bil npr. tisti, ko ste bili v letu 2008 poveljnik Enote za podporo države gostiteljice v času predsedovanja Slovenije Evropski uniji. Projekt je bil unikaten, ker je bila vojska prvič v zgodovini Evrope angažirana za izvedbo takšne naloge. Za izvedbo projekta pa ste bili odlikovani. Kako ste se ga lotili?

Priprave na predsedovanje R Slovenije Evropski uniji smo začeli že jeseni 2007. Same dejavnosti podpore predsedovanja pa smo izvajali od januarja 2008 pa do konca julija 2008. Podpora je predvsem temeljila na logistični podpori s poudarkom na transportu. Usposobili smo več kot 200 vojakov, ki so opravljali prevoze posameznih delegacij in pomembnih gostov. Ostalo mi je v spominu, da smo ob osrednjem trenutku predsedovanja v enem dnevu opravili več kot 900 prevozov. Kot poveljujoči sem želel imeti vse na enem mestu. Torej operativni center s stalno posadko 50 voznikov in vozili. To smo organizirali v Kranju. Število voznikov smo po potrebi povečevali in tako izvedli v celoti blizu milijon kilometrov. Tuji udeleženci so bili sprva skeptični glede dejstva, da prevoze zagotavljajo pripadniki oboroženih sil, po koncu dogodka pa so se mi oglasili s pohvalami in prošnjami za svetovanje glede organizacije z namenom, da bi na njihovi nacionalni ravni uporabili enak pristop, torej vojsko.

Pred kratkim ste se vrnili z opravljanja dolžnosti v mednarodnem okolju. Katere so bile vaše konkretne naloge in kakšne izkušnje ste pridobili?

Tri leta sem preživel v Monsu v Belgiji, kjer je poveljstvo zveze NATO. Vsaka država ima svojega nacionalnega vojaškega predstavnika, ki v SHAPE zastopa svojega načelnika GŠ. Tudi jaz sem zastopal NGŠSV in enakopravno sedel za okroglo mizo z 28 generali. S kolegi smo reševali skupne probleme. Veliko izkušnjo sem pridobil pri načinu komuniciranja s svo-

jimi kolegi in se ogromno naučil s področja diplomacije. Strpnost, prijaznost in lepa beseda vedno najdejo svoj cilj.

Pri opravljanju dolžnosti v tujini na visokem položaju je izredno pomembna družina. Samo tako si lahko obravnavan s strani kolegov kot enakopraven član. Soproga nosi posebno breme in veliko lahko naredi pri izgradnji mednarodnega kolektiva. Najbolj pa trpijo otroci. Novo okolje, novi prijatelji, tuji jezik. Vse to je svojevrsten »šok«, vendar po treh, štirih mesecih so kot vsi ostali integrirani v sistem. Ko pa se mandat konča, se podoben »šok« zgodi doma, ponovno gredo skozi fazo, ki so jo morali preživeti ob odhodu iz Slovenije. Samo s podporo staršev in z velikimi odrekami se vse zmore.

To so bila tri izredno dinamična leta. Vsakemu pripadniku SV, ki zaseda visok položaj v SV, priporočam takšno mednarodno izkušnjo.

Kateri so vaši ključni cilji kot poveljnik ZOC-a? Predstavljate ključno povezavo s pripadnicami in pripadniki SV na mednarodnih operacijah in misijah v tujini. Nedvomno gre za zahtevno nalogo, ki ima še veliko priložnosti in izzivov za prihodnje?

ZOC bo ostal osrednja točka spremljanja situacije v Sloveniji in tudi v svetu za potrebe SV. Pomemben element delovanja v ZOC-u bodo ostale MOM in zaščita in reševanje, zagotovo lahko pri teh dveh elementih kakovost dvignemo na višjo raven in to bomo tudi poskušali storiti. Skratka izzivi so in to veliki. Zagotovem lahko, da imamo v ZOC kompetenten kader, ki zna in hoče najti odgovore na te izzive.

Dr. Liliana Brožič
Fotografije: Arhiv SV

Brigadir Milan Obreza je vojaško akademijo v Beogradu zaključil leta 1982. Teritorialni obrambi se je priključil 28. junija 1991. Imel je čin stotnika in bil je odgovoren za protioklepno oviranje. V svoji vojaški karieri je opravljal različne dolžnosti, bil je med drugim načelnik štaba Poveljstva sil, poveljnik Poveljstva za podporo, načelnik Verifikacijskega centra, namestnik poveljnika PDRIU, nacionalni vojaški predstavnik

v SHAPE v Monsu. Od 1. avgusta 2013 je poveljnik Združenega operativnega centra na Vrhniki. Poleg navedenega se je izkazal tudi pri organizaciji različnih projektov, kot je bilo na primer poveljevanje Enoti za podporo države gostiteljice v času predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije in predsedovanje nacionalni delegaciji Slovenije v Mednarodnem svetu za vojaški šport (CISM).